

Arkeologisk förundersökning 2014

Fastigheten Högvakten 5 & 6, fornlämning nr 42

FJÄRRVÄRME

Helsingborgs stad, Helsingborgs kommun
Skåne län

SKÅNE
ARKEOLOGI

Skånearkeologi
Rapport 2014:5

Per Sarnäs

Arkeologisk förundersökning 2014

Fastigheten Högvakten 5 & 6, fornlämning nr 42

FJÄRRVÄRME

Helsingborgs stad, Helsingborgs kommun
Skåne län

Skånearkeologi

Per Sarnäs

Midgårdsgatan 3

216 19 Malmö

Tel: 0708-82 78 16

E-post: info@skanearkeologi.se

Webb: www.skanearkeologi.se

Arkeologisk förundersökning 2014

Fastigheten Högvakten 5 & 6, fornlämning nr 42

Fjärrvärme

Helsingborgs stad, Helsingborgs kommun

Skåne län

Skånearkeologi

Rapport 2014:5

Författare: Per Sarnäs

Grafisk form: Anders Gutehall

Omslagsbild: Per Sarnäs

Tryck: Holmbergs i Malmö AB

© Skånearkeologi 2014

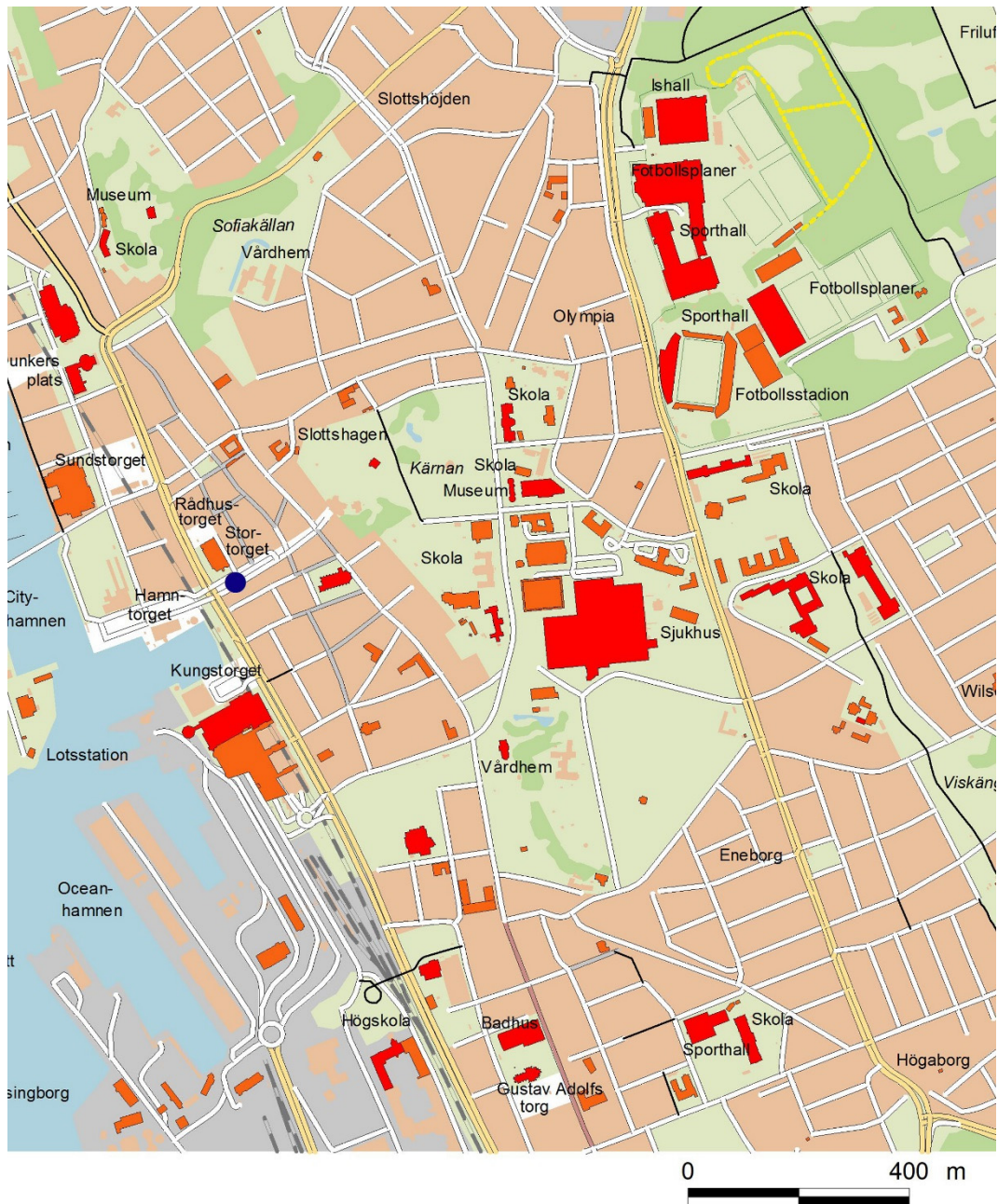
Innehåll

Inledning	5
Topografi och fornlämningsmiljö	5
Undersökningsresultat	5
Referenser	7
Tekniska och administrativa uppgifter	7

Figur 1. Karta över Skåne med Helsingborgs kommun markerad med blå färg.

Figur 2. Karta över centrala Helsingborg med schaktets läge markerat med en blå fylld cirkel. © Lantmäteriet.

Inledning

Med anledning av att Öresundskraft AB ska koppla in fjärrvärme till fastigheten Högvakten 5 & 6 vid Stortorget inom Helsingborgs medeltida stadsområde (fornlämning nr 42) beslutade länsstyrelsen i Skåne län om en arkeologisk förundersökning i form av en schaktningsövervakning. Undersökningen genomfördes av Skånearkeologi.

Topografi och fornlämningsmiljö

Helsingborg omnämns som stad redan i samband med Knut den Heliges gåvobrev 1085. Helsingborg karaktäriseras av den höga landborgen på vilken Kärnan är uppförd och den relativt smala och låga stranden vid Öresund. På 1100-talet uppfördes en försvarsanläggning på landborgen. Den bestod av en ringmur, vallgrav och ett försvarstorn som under 1300-talet ersattes av en borganläggning i vilken Kärnan ingick. På den smala strandremsan fanns en bebyggelse som bl.a. var ett resultat av sillfisket i Öresund. Under 1100–1200-talet etableras en mer permanent bebyggelse. Under medeltiden låg vattenlinjen i nivå med Lilla Strandgatan vilket innebar begränsade möjligheter för staden att expandera. Arkeologiska undersökningar har visat att man redan under 1400-talet har börjat fylla ut hamnområdet för att få med mark till bebyggelse.

Helsingborg och Helsingör ligger på mycket strategiska platser där Öresund är som smalast. Den som hade kontrollen över dessa två städer kunde kontrollera in- och utpasseringen i Öresund och inbringa den lukrativa Öresundstullen.

Stadsplanen i Helsingborg har inte ändrats i någon större utsträckning sedan medeltiden förutom att man på 1690-talet anlade Stortorget på äldre tomtmark. Av medeltida byggnader återstår bara Mariakyrkan och Kärnan (Wihlborg 1984).

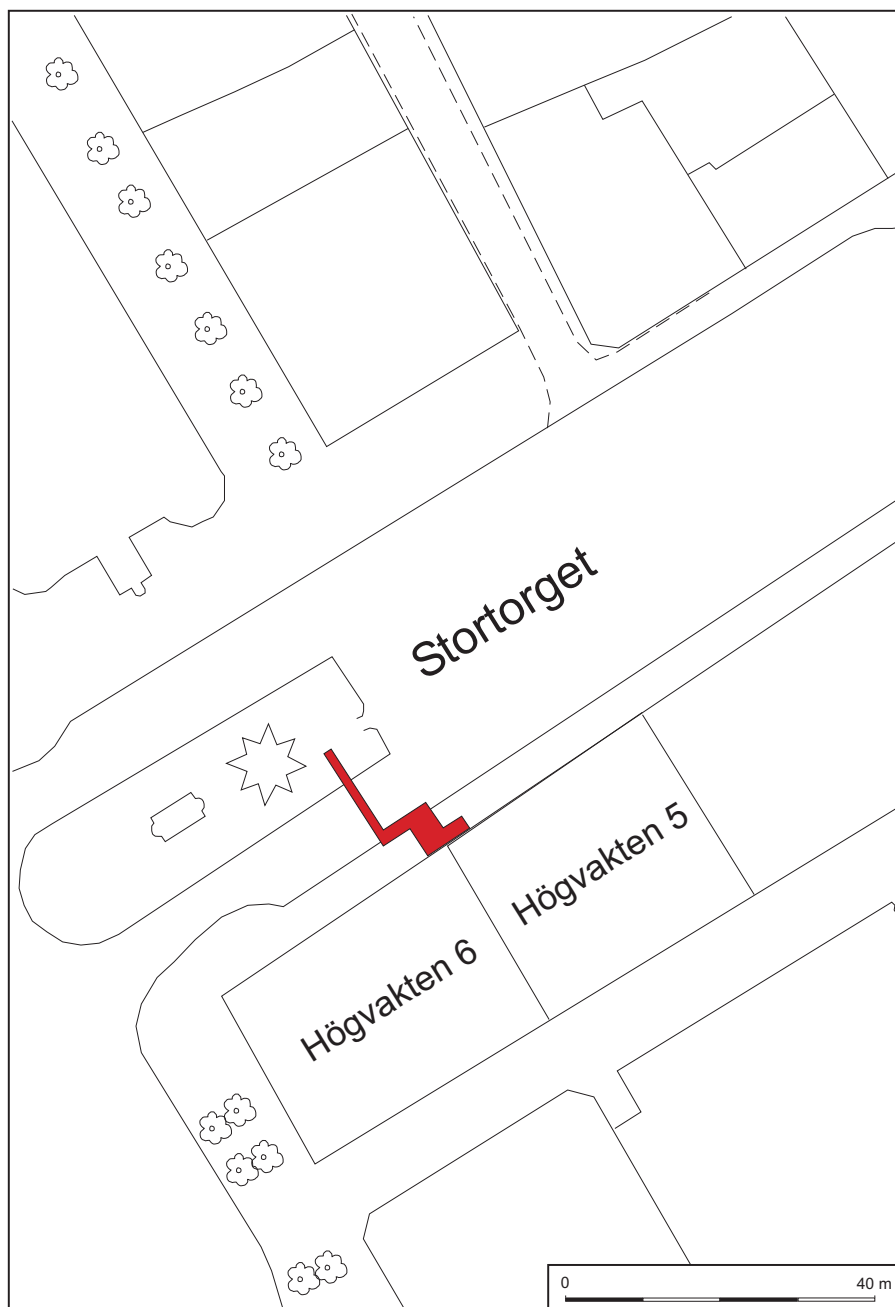

Figur 3. Fotot visar kulturlagret och de sotiga stenarna

Undersökningsresultat

I större delen av schaktet framkom moderna fyllnadsmassor och ledningar. I kanten in mot trottoaren framkom i botten av schaktet stora stenar och kulturlager med fynd av kalkbruk, tegel, taktegel, keramik, djurben och enstaka bitar keramik. Stenarna hade alla en sotig sida som dock låg orienterade mot olika håll. Detta tyder på att stenarna har blivit sotiga någon annanstans för att sedan ha dumpats där de framkom. Keramiken kan dateras till 1500–1600-tal. Troligen är stenarna ett resultat av utfyllnad, kanske när man la ut Stortorget på 1690-talet. Lagret fortsatte längs trottoarkanten men var bortgrävt i den del av schaktet som låg i trottoaren.

Figur 4. Karta över del av Stortorget med schaktet markerat med röd färg.

Figur 5. Kulturlagret och de sotiga stenarna framkom i botten av schaktet invid trottoarkanten.

Referenser

Litteratur

Wihlborg, A. 1984. Medeltidsstaden Helsingborg och dess förhistoria. RAÄ UV Syds skriftserie nr 5.

Kartmaterial

Tätortskartan

Tekniska och administrativa uppgifter

Länsstyrelsens diarienummer	431-2189-2014
Skånearkeologis diarienummer	201404
Län	Skåne
Kommun	Helsingborg
Stad	Helsingborg
Fastighet	Högvakten 5 & 6
Kvarter	Högvakten
RAÄ-nummer	42
Ekonomiska kartans blad	62D1f SO
Koordinatsystem	Sweref 99 TM
X koordinat	6213630
Y koordinat	356350
Fältarbetstid	2014-03-18
Antal arbetsdagar	1
Antal arkeologtimmar	8
Undersökt yta	30 m ²
Projektledare.....	Per Sarnäs
Uppdragsgivare	Öresundskraft AB
Kostnader, arkeologi	
Fältarbete:	5 200:-
Rapport:	3 900:-
Tryck:	1 000:-
Resor:	750:-
Summa:	10 850:-